

Др Јован Душанић – Липљански, угледни економиста, научник и професор је посљедњих година са великом енергијом и љубављу посвећен јавним пословима који, бар наизглед нису директно везани за његову ужу професију. У разговору за Билтен Представништва РС у Београду, биће ријечи и о економији, али започињемо га питањима о његовој новој преокупацији ...

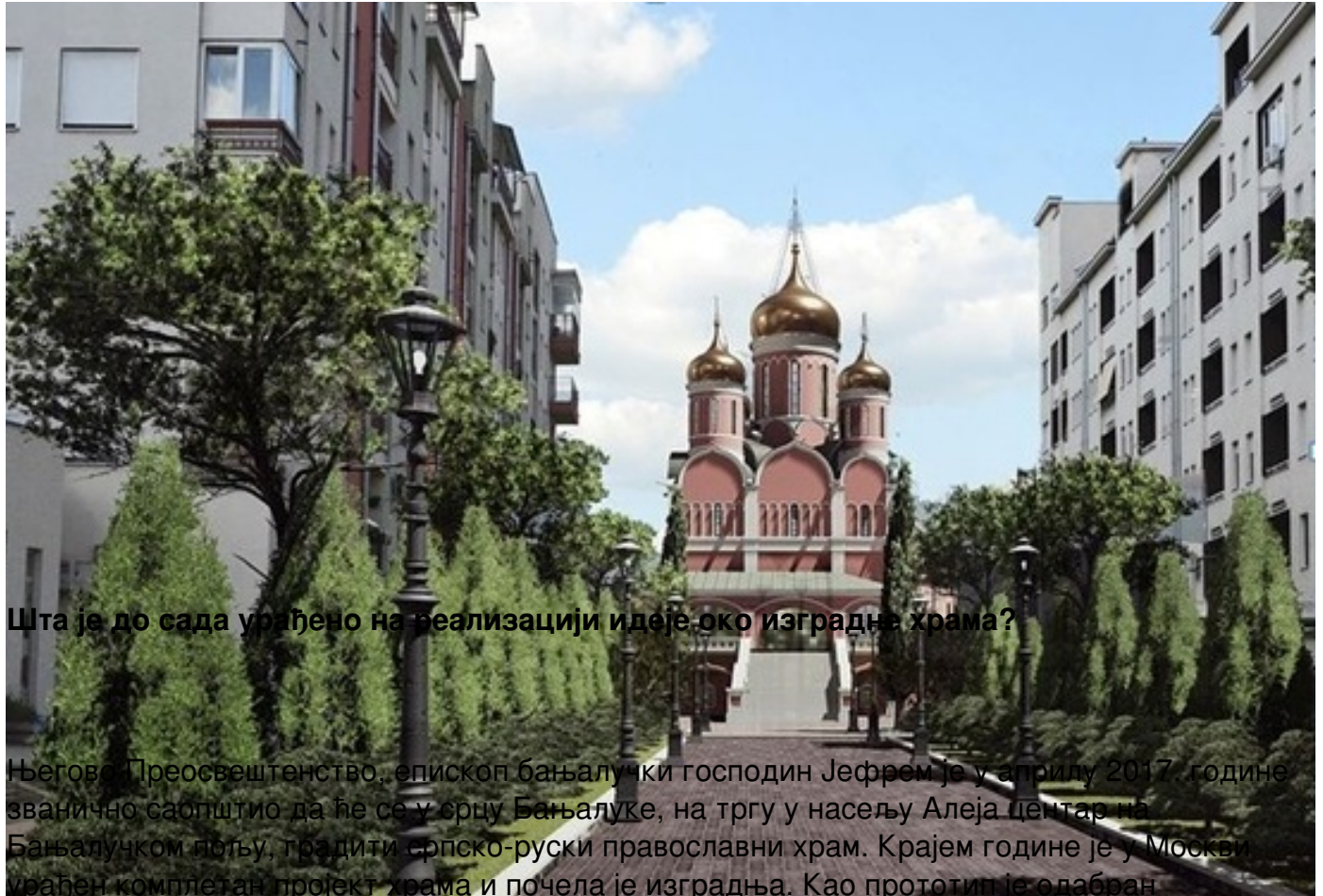
Ви сте већ деценијама познати и признати као универзитетски професор, институтски истраживач и оштар полемичар на пољу економске науке. У посљедње вријеме сте у фокусу јавне пажње као један од иницијатора и најагилнијих промотора пројекта изградње Руско-српске цркве, односно православног културног центра у Баналуци, али и као национални историчар. □ Прво нам реците: како се родила идеја да се гради Руско-српска црква?

Идеја о изградњи храма, као знак захвалности српског народа Русији појавила се убрзо после мученичке смрти (1918) руског цара Николаја II Романова. Сматрало се да Срби не смеју да забораве како је руски цар, због братске љубави два народа, ушао у рат за Србију 1914. године – рат у коме је изгубио државу, круну, породицу и живот. А када западни савезници одбијају да са албанске на грчку обалу пребаце 160.000 преживелих српских војника и избеглог народа, од 400.000 који су кренули у „албанску Голготу“, руски цар Николај II се ултимативно, телеграмом, обраћа британском краљу Џорџу V и председнику Француске Рејмону Поенкареу. Смисао обраћања био је: уколико српска војска и народ, изнемогли од вишемесечног марша преко завејаних албанских планина, болести и глади, хитно не буде пребачена на грчко острво Крф, Русија излази из Антанте и потписује сепаратни мир са Немачком.

Изградњу овога храма су заговарали српски свештеници школовани у Русији бањалучки владика Платон Јовановић, протојереј-ставрофор Стеван К. Душанић, протојереј-ставрофор Светислав Давидовић, архимандрит Константин Чавић и други, војници Српске добровољачке дивизије, формиране у Русији од Срба који су мобилисани у аустроугарску војску и упућени на руски фронт, а тамо су масовно прелазили на страну

Пише: Јован Б. Душанић
понедељак, 16 април 2018 08:52

руске армије па се прво, уз сагласност српске владе, борили на страни Русије, а потом су пребачени у Грчку и учествују у пробоју Солунског фронта, те низ интелектуалаца тога доба без обзира да ли су били школовани у Русији или на Западу

Шта је до сада урађено на реализацији идеје око изградње храма?

Његово Преосвештенство, епископ бањалучки господин Јефрем је у априлу 2017. године званично саопштио да ће се у срцу Бањалучке, на тргу у насељу Алеја центар на Бањалучком пољу, градити српско-руски православни храм. Крајем године је у Москви урађен комплетан пројект храма и почела је изградња. Као прототип је одабран некадашњи Храм Чуда Архангела Михаила, саграђен 1358, који се налазио у Московском Кремљу – у срцу Руске Империје. Као и остала три храма Московског Кремља, Успенски, Благовјештански и Архангелски, после Октобарске револуције су затворени (1918), а Храм Чуда Архангела Михаила је касније (1929) у целости разрушен. За основу бањалучког храма је узет изглед тог храма с краја XVII века – петокуполни храм, пет руских купола – *луковица*, са звоником у виду шатора. Биће то за наше прилике релативно велики храм, који ће моћи да прими 400-500 верујућих. Имаће три олтара: централни посвећен Преображењу Господњем и два бочна – један посвећен Светом Симеону Мироточивом и Светом Сави, а други Светом Николају II Романову и његовој породици. Планирано је да 17. јула ове године, на стогодишњицу од страдања руске царске породице Романов, буду освештани темељи храма, а Његово Преосвештенство, епископ бањалучки господин Јефрем, је изразио наду да ће до тада бити урађено више од самих темеља.

Када смо вас представили и као националног историчара, имали смо у виду вашу нову книгу „Срби Босне и Херцеговине у XIX веку“, са поднасловом „Борба за слободу и уједињење“. Је ли и то својеврсна посвета прецима који у та смутна времена нису могли да буду само духовници него и просвјетитељи, народни трибуни, првоборци за националну ствар?

Сигурно и то, али пре свега сазнање да живимо у времену глобализације и постмодерне, кад нас убеђују како су традиционалне вредности застареле и превазиђене, те да ништа, осим новца и материјалних ствари, нема вредност. Тврде нам да треба да заборавимо нашу традицију и историју, те да се „окренемо будућности“. Међутим, традиција је у суштини избирљиво сећање, које је издржало проверу кроз вековно искуство предака, као нешто што је вредно памћења и поштовања. Увек, а поготово у садашња времена, када је све израженија криза идентитета, добро је да се зна одакле потичемо, који су нам корени, како су живели и са каквим искушењима су се сусретали наши преци. На таквим основама лакше се може разумети и проживети садашњост, а будућност учинити предвидљивијом.

У наше време поремећени су и основни људски односи: према Богу, природи, прецима, ближњима и самом себи. Све већи број људи сматра да Бог не постоји, за очување природе не мари, о прецима мало шта зна, ближње заборавља, а времена нема ни за самог себе. Губи се свест о властитом идентитету, слаби социјална кохезија, долази до духовног раскореењивања појединаца. Агресивни владајући политички и идеолошки образац, који доминира на нашој јавној сцени, инсистира на поништавању српског и формирању новог идентитета и отворено испољава омаловажавање, па чак и презрење, српског народа и његове историје, па се овом опасном *духу самопорицања* (Мило Ломпар) треба јавно супротстављати.

Дуг прецима и порука потомцима

Пише: Јован Б. Душанић
понедељак, 16 април 2018 08:52

Дуг прецима и порука потомцима

Пише: Јован Б. Душанић
понедељак, 16 април 2018 08:52

